

Landet, Kjendskab til dets Fortidsminder og Haab paa dets Fremtid, trods det, at der ingen Bondehøjskoler har været. Dermed skal det ikke være sagt, at Bondehøjskoler ikke kunne være et fortrinligt Middel til hen i Tiden at hjælpe Befolkningen til endnu større Kjendskab, det vil jeg ingenlunde bestride, men jeg bestrider, at den Vej, man her vil gaae, er den rette Maade at skaffe dette Kjendskab tilveie paa i saa fuldt Maal som ønskeligt blandt Befolkningen, og navnlig i saa fuldt Maal, at Enhver, som er modtagelig for en bedre Uddannelse, kan komme i Besiddelse deraf. Jeg kan derfor ikke komme til anden Erkjendelse, end at denne Uddannelse bedst staffles tilveie gennem vort Almueskolevæsen.

Formanden: Det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

A. C. Hansen: Det er kun med Hensyn til det sidste Foredrag, vi hørte af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), at jeg skal tillade mig et Par Bemærkninger. Det lod til, at han vilde bebrejde mig min Afstemning i Sagen angaaende det kongelige Theater. Jeg skal imidlertid ikke opholde mig videre derved, da denne Sag nu engang er afgjort, men skulde den atter komme paa Bane, skal jeg vel vide at forsvare denne min Afstemning. Det Andet, han vilde lægge mig tillast, var, at jeg havde brugt det Udtryk, at „Staten“ tilskød de her omhandlede Summer. Jeg veed meget vel, at Tilskudet gives af Sorø Academies Medler, men jeg veed tillige, at naar disse ligge under den lovgivende Forsamlings Raadighed, saa staaer det i dens Magt at anvende dem ogsaa til andre Diemed, som jeg for min Part kunde ansee for mere heldige end det Diemed, hvortil man her vil anvende disse Medler. Det kan vel være, at det er en Unsiagtighed, jeg har begaaet ved at bruge det Udtryk, at det var „Staten“, som tilskød disse Summer, men jeg troer ikke, at der er nogen egentlig Urigtighed deri. Det, som imidlertid synes at være Hovedsagen for det ærede Medlem, var

det Udtryk, jeg brugte, at den her omhandlede Sum ikke vilde komme de Fattige tilgode, og det gjør mig ondt, at jeg ikke kan sige, at jeg her har begaaet en Feiltagelse. Det ærede Medlem yttrede fremdeles, at jeg ikke havde gennemlæst Forslaget under Nr. 36 b, men jeg troer ikke, han er berettiget til at sige om et andet Medlem, at han ikke har gennemlæst et Forslag. Jeg tør forsikre det ærede Medlem, at jeg har gennemlæst det. Maaskee jeg ikke har saa store Evner til at tænke over et Forslag, som det ærede Medlem, men jeg tør forsikre ham om, at jeg har brugt de Evner, hvoraf jeg er i Besiddelse til at tænke over det og har gjort det saa godt, jeg formaade. Efter de Evner, der ere mig tilbeelte, kan jeg imidlertid ikke forstaae Andet, end at Forslaget strengt taget ikke kommer de Fattige tilgode. Jeg veed vel, at efter Forslaget skal der gives 60 Rb. til hver enkelt Fattig til en Friplads; men jeg tør spørge: Kan nogen Fattig med den Eqpivering, hvormed han maa møde i en saadan Skole, med de Bøger og med alt det Øvrige, der udfordres, leve i den Tid, hvorom der er Tale, for 60 Rb.? Troer Nogen virkelig, at en fattig Mand's Søn uden Opoffrelse kan henleve denne Tid for denne Sum? (Stemmer: Ja!) Ja, de Herrer troe det, men jeg troer det ikke (En Stemme: Saa kommer han der ikke). Ganske rigtigt, saa kommer han der ikke, men dette er en ganske anden Ting. Jeg vil endnu sige: Troer man, at den fattige Mand, som opdrager sin Søn til at blive Arbejder, og som ikke kan gjøre Regning paa, at han skal blive Andet end Arbejder for en Anden, troer man, at han har Raad til at lade Sønnen opoffre den Tid, hvori han kunde tjene Noget, til at gaae i en saadan Skole? Jeg troer det ikke. Jeg troer derimod, at det, man her vil give den Fattige, var bedre anvendt, om man gav ham det til hans Ungdomsunderviisning end for en Tid, han ikke seer sig istand til at opoffre. Jeg tør spørge de Herre: Hvormange virkelig Fattige troe De ville gaae den Vej, som her er Tale om, selv om dette Forslag vedtages? Jeg for mit Vedkommende troer ikke, at det vil blive ret mange.